

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Tiekartta on hyvin laadittu ja sisältää ajankohtaisia teemoja.

Ehdotamme seuraavia lisäyksiä:

- Kulttuurimatkailutoimijoita voisi vielä tarkentaa. Matkailuyrittäjät ovat laaja käsite. Toimijoiksi voisi lisätä mm. matkanjärjestäjät, tapahtumantuottajat, majoitusliikkeet sekä ohjelmapalveluyrittäjät.
- Olisi hyvä tarkentaa mitä koulutusorganisaatioilla tarkoitetaan? Korkeakoulut on mainittu myös erikseen tekstissä ja toimijana.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Toivomme, että ammattikorkeakoulujen opetus- ja TKI-toiminnan mahdollisuudet kulttuurimatkailun edistämässä näkyisi vahvemmin tiekartan toimenpiteissä.

Kommenttinne luvusta 5.1

Välittäjätoimintaa olisi hyvä avata tarkemmin. Myös koulutusorganisaatioiden roolia voisi selventää. Viitataan kohtassa koulutusorganisaatioihin osaamisen kehittäjänä välittäjätoiminnan edellytysten vahvistamisessa?

Vahvistetaan kulttuurimatkailun jakelutieverkostoa. Välittäjinä voivat managereiden lisäksi toimia myös matkailun B2B verkostot kuten mm. matkailun alueorganisaatiot, matkanjärjestäjät, majoitusliikkeet sekä kuljetusyhtiöt.

Kommenttinne luvusta 5.2

Kulttuurisen kestävyuden ja vastuullisuuden edistämiseksi kulttuurimatkailussa olisi hyvä painottaa laajemmin maakunnallisten ja alueellisten vahvuuksien ja tuotteiden tunnistamista ja hyödyntämistä. Näitä voi olla mm. ruokakulttuuri, kulttuuriperintökohteet, tavat ja perinteet. Paikallisuuden ja aitouden korostaminen auttaa alueita erottumaan, vahvistaa paikallisia identiteettejä ja elinkeinoja sekä vastaa matkailijoiden autenttisuutta painottaviin arvoihin.

Matkailun ja paikallisuuden sekä aluetalouden vuorovaikutusta sekä molemmin puolista ymmärrystä ja kunnioitusta voisi korostaa entisestään. Olisi kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, että aluekehittäminen tukee matkailua ja toisinpäin - hyvinvoivilla alueilla myös matkailun on mahdollista kukoistaa. Matkailun kehittämisen tulisi palvella paikallisia asukkaita ja asuinalueiden kehittymistä eli veto- ja pitovoimaa.

Kannustetaan myös kulttuurimatkailun toimijoita viestimään omista vastuullisuusteoista vahvemmin.

Kommenttinne luvusta 5.3

Euroopan neuvoston kulttuurireittien lisäksi tiekartassa olisi hyvä huomioida myös kotimaiset, alueelliset teemareitit ja niiden kehittäminen.

Kannustetaan toimijoita myös palvelujen ja matkailutuotteiden kehittämiseen reittien varrella.

Kommenttinne luvusta 5.4

Tietopohjaista kulttuurimatkailun kehittämistä olisi mahdollista edistää entistä vahvemmallalla kulttuuriperintöorganisaatioiden, korkeakoulujen opetuksen ja TKI-toiminnan sekä matkailutoimijoiden yhteistyöllä.

Kiinnitetään entistä enemmän huomio tuotteiden ja palveluiden löydettävyyteen sekä ostettavuuteen verkossa. Hyödynnetään digitaalisia myyntikanavia.

Kommenttinne luvusta 5.5

-

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta voi rikastuttaa kulttuurimatkailua, joka liittyy kiinteästi paikallistalouteen ja elinkeinoihin, aluekehitykseen ja ympäristöön sekä kaupunkien maineeseen ja mielikuviin.

Ammattikorkeakoulut tekevät koulutuksen lisäksi laaja-alaista, toimialat ylittävää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa, joka toteutuu erilaisin hankkein (ja mahdollisesti palvelumyyntinä). TKI-toiminta voi olla myös kansainvälistä. TKI-toiminta hankkeineen ovat merkittäviä aluekehittäjiä, monialaisten verkostojen rakentajia sekä yritystoiminnan edistäjiä, jotka toiminnallaan vahvistavat alueiden elin-, veto- ja pitovoimaa. TKI-yksiköt ovat uuden tiedon äärellä ja kehityksen kärjessä, uusia menetelmiä ja ratkaisuja omaksuen ja kehittäen. Esimerkiksi Xamkin Luovien alojen tutkimusyksikön hankkeet ja osaaminen sisältää mm. palvelumuotoilua, kulttuurimatkailun kehittämistä, kulttuuriperinnön kestävää hyödyntämistä, ennakointia, digitaalisia ratkaisuja. Lisäksi Xamkin matkailun TKI-hankkeet ovat tällä hetkellä keskittyneet mm. matkailureittien kehittämiseen, digitalisointiin ja vastuullisuuteen.

Xamkin eri opetusalojen ja TKI-yksiköiden asema näkyy kulttuurimatkailun tiekartan teemoissa mm. vastuullisen matkailun edistäminen, digitaaliset ja

pelilliset ratkaisut, kulttuuriperintöaineistojen hyödynnettävyys, kulttuurinen kestävyys, kulttuuripalveluiden ja -perinnön tuotteistaminen, matkailun mittaristojen kehittäminen, data-analytiikka ja tiedonkeruu.

Työelämäyhteistyö on vahvasti mukana alan ammattikorkeakouluopinnoissa, kuten esim. restonomiopinnot, restauroinnin opetus ja kulttuurialat. Vahvistamalla ja syventämällä entisestään opiskelijoiden ja toimijoiden välistä yhteistyötä luodaan verkostoja ja välitetään tiekartan arvoja myös tulevaisuuden kulttuurimatkailun toimijoille. Näin saadaan myös opiskelijaresurssi mukaan alan kehittämiseen saumattomammin.

Kulttuurimatkailun kestävässä ja vastuullisessa kehittämisessä ja elinvoimaisuuden vahvistamisessa osaavan työvoiman saatavuus voi olla kriittinen menestystekijä. Tässä koulutusorganisaatiot ovat tärkeässä roolissa ja vuoropuhelua alan toimijoiden välillä tarvitaan.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Korkeakoulujen rooli ja ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta voisi näkyä enemmän toimenpidetaulukon toteuttajissa. Esimerkiksi kohdat:

s. 48 "Lisätään alueellista yhteistyötä järjestämällä fyysisiä ja digitaalisia verkostoitumistilaisuuksia ja työpajoja sekä tukemalla hanketyöskentelyä" ja "Kannustetaan yhteistyön kehittämistä kulttuurin eri teemojen ympärille".

s. 50 "Lisätään kulttuurisisältöjen tuotteistamista osaksi monipuolista matkailutarjontaa" ja "Hyödynnetään ja tuetaan alueellisia kulttuurisia vahvuuksia monipuolisen ja ympärivuotisen kulttuurimatkailun tarjonnan lisäämiseksi sekä kotimaisille että kansainvälisille matkailijoille" ja "Tuetaan kulttuurimatkailun tuotteistamista, markkinointia ja myyntiä tiedottamalla ja jalkauttamalla kulttuurimatkailun toimijoille olemassa olevia työkaluja, kuten oppaita, Visit Finland Akatemia -valmennuksia ja kulttuurimatkailun valmennuskokonaisuuksia".

s. 51 "Tarjotaan kulttuurialan toimijoille mahdollisuuksia tuotteistamiseen, palvelumuotoiluun, markkinointiin ja myyntiin liittyvän osaamisen kehittämiseen." Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan osaajakokonaisuuksia esim. koulutuspaketteja huomioiden kulttuurimatkailun tarpeet.

s. 52 "Edistetään kulttuuritiedon ja kulttuuriympäristötiedon hyödynnettävyyttä ja yhteentoimivuutta rajapintoja kehittämällä."

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Lehtinen Laura
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu